

Sosiaali – ja terveysministeriö

PL 29

00023 Valtioneuvosto

Pvm 26.6.2018
Dnro 735/03.03.00/2018
Viite Lausuntopyyntö 22.5.2018

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi oikeudesta korkeakouluissa tehtäviin keksintöihin annetun lain muuttamisesta

Itä-Suomen yliopiston näkemyksen mukaan lakiehdotus ei täsmennyksistä ja täydennyksistä huolimatta muuta nykyistä lakia käytännössä lainkaan. Samat haasteet, jotka nykyisen lain soveltamisessa ovat olemassa, säilyvät ennallaan.

Omistajuuden määrittäminen

Keksinnön omistajuuden määrittäminen on välillä haasteellista, johtuen keksinnön taustalla olevista eri tutkimustyyppisiin kuuluvista projekteista ja niihin liittyvistä keksijöistä. Avoimen tutkimuksen omistajuudensiirtoja toteutetaan nykyisenkin lain puitteissa sopimuksin. Tämän perustuu vapaaehtoisuuteen eli se on riippuvainen keksijän tahdonilmaisusta. Lakiehdotus ei muuta tätä tilannetta.

Korkeakoulukeksintöjen osalta olisi hyödyllistä siirtyä soveltamaan työsuhdekeksintölakia vaikkakin se aikaansaisi muutoksia työsuhdekeksintölakiin ja edellyttäisi yliopistotutkimuksen työoikeudellisen luonteen huomioimista. Pidemmällä tähtäimellä tämä palvelisi tutkimustulosten laajempaa hyödyntämistä merkittävästi.

Tietokoneohjelmat/tietokannat

Huolimatta korkeakouluissa kehitettävien tietokoneohjelmien/tietokantojen määrien lisääntymisestä, jäävät ne edelleen korkeakoulukeksintölain ulkopuolelle siltä osin kuin ne ovat itsenäisiä teoksia. Lainsäädännön tulisi nykyistä suoremmin mahdollistaa näiden oikeuksien kuuluminen korkeakouluille silloin kun ne syntyvät työsuhteessa korkeakouluun. Tekijänoikeuksista ja niiden siirtymisestä työnantajalle voidaan nykyisin sopia, mutta velvollisuutta tekijänoikeuden siirtämiseen korkeakoululle ei ole, ellei teos ole syntynyt sopimustutkimuksessa. Tämä on omiaan aiheuttamaan epävarmuutta tietokoneohjelmien tai tietokantojen käytössä ja kaupallistamisessa korkeakoulun toiminnassa. Nykyisin tietokoneohjelma on usein osa keksintöä, jolloin epävarmuutta aiheuttaa myös se, että tietokoneohjelman ja keksinnön oikeudet siirtyvät työnantajalle eri tavoin.

TEAS-hankkeen selvitys korkeakouluissa syntyvien tietokoneohjelmien määrästä ja merkityksestä sekä niiden hyödyntämisen mekanismeista on hyvä asia, mikäli se johtaa selvityksessä saatavan tiedon lisäksi myös johonkin todelliseen lopputulemaan, jolla on vaikutusta käytänteisiin tai muuhun hyödyntämiseen.

Korkeakoulujen yhteiset käytänteet

Yhteisten sopimus- ja muiden hyödyntämiseen liittyvien käytänteiden rakentaminen korkeakouluille olisi hyödyllinen asia, vaikkakin eri korkeakoulujen oikeusasema (ja palvelujen laajuus) tuo niihin omat haasteensa.

Esityksen teknisluonteisiin muutoksiin Itä-Suomen yliopistolla ei ole lausuttavaa.

Harri Siiskonen
Akateeminen rehtori